

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Pozsony

Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Kiadja az
Orv. Hadigondozó Hivatal
Pozsonyi Intézete

Megjelenik havonta kétszer.
Egyes szám ára 20 fillér
Előfizetési ár: évenként 5 korona.
Rokkantak ingyen kapják.

II. évfolyam

POZSONY, 1917. JUNIUS 15.

12. szám.

Dolgozni!?

Lehet-e azt kívánni egy embertől, a ki a háborúban megnyomorodott, hogy az még dolgozzék is? Hiszen nem oka az a saját nyomorúságának. Azért lett nyomorék, mert védte a hazáját, tehát tartsa el az országot! Mért nem ad az állam akkora fizetést a rokkantaknak, hogy gond nélkül élhetnének belőle?!

Gondold meg azonban, ki az az állam, mi az az ország? Egy élő test, melynek mindnyájan tagjai vagyunk. Egy élő test, a mely most rettenetes küzdelmet harcol végig s akár milyen győzelmesen fejezi be a háborút, a háború után itt fog állni óriási vérvesztéssel és félig-meddig bénán. Kevesebb lesz a vére, mert a java elfolyt a csataterén. Béma marad, mert elvesztette a jobb kezét, legerősebb, legdolgosabb, legderekabb embereit. Ugyanoda jutott, a hová te jutottál. Nézz a tükörbe, tekintés végig magadon. Ugy-e sápadt az arcod, mert sok véred elfolyt, csonka lettél a csatában. Látod magadat? Akkor látod az országot is! Te sok vért vesztett csonka hős, — te vagy Magyarország!

Nézd meg jól ezt az országot, mely éppen olyan, mint te. Tekints rá úgy, mintha csak egyik bajtársad lenne. Kérdezd meg tőle:

— Bajtárs, ki fog téged eltartani, ki fog neked akkora rokkantnyugdíjat adni, hogy bű nélkül élhess holtod napjáig?

Bajtársad — Magyarország — ez a sápadt, csonka hős azt feleli:

— Nem szorulok senkire. Isten segítségével levertem ellenségemet s Istenben bizom ezután is. Hős voltam a harcban, hős leszek a munkában is. Erőm vissza fog térni. Hatalmam, jólétem növekedni fog, mert dolgozni fogok!

Kövessd a példáját, dolgozzál te is!

Könnyű azt mondani, hogy dolgozni kell, de lehet-e? Hogyan dolgozzék az a nyomorék, a kinek vagy lába nincs, vagy keze nincs, vagy esetleg se keze, se lába? Hogyan dolgozzék, a kinek tagjai összezsugorodtak, megmerevedtek? Mit ér az ilyen ember munkája? Ki tanítja azt meg újból járni, szerszámmal bálni? Ki segíthet ezeken?

Az segít, a kinek a háború nem ártott. A ki ott volt mindenütt a harcok viharában, a gépmadar berregésében, a haubicok mennydörgésében, a kötőhelyek véráztatta mezőin s ott virraszt most is a kórházak ágyai felett, de mindenünnen megifjodva s megerősödvé tért vissza, hogy rajta is segítsen: a tudomány és a szeretet.

Az orvosi tudomány már csodákat művel. A béna lábának és kezének átlőtt inait összeköti, a megmerevedett testrészek mozgási képességét fűrdőkkel, gépekkel, villanyzással visszaadja, az elvesztett végtagok helyébe művégtagokat készít s akkor odahelyez a szeretet ölébe, a hol megtanítanak esetleg műkarral, műlábbal régi mesterségét folytatására, vagy kiképeznek egy új mesterségre, végül pedig állást szereznek, gondoskodnak megélhetéséről s aztán elbocsájtanak az Isten nevében, hogy dolgozzál s keresd meg a mindennapi kenyeret.

Gyakran előfordul, hogy a golyó, vagy gránátzilánk elszakítja az idegeket vagy inakat s a láb, vagy a kéz tehetetlenül lóg le, munkára képtelen. Ilyenkor egy kis utólagos operációval az elszakított inakat összeköti s a béna tag ismét teljesen ép lesz. Ezek az operációk rendszeren alig fájdalmasak, vagy ha annak ígérkeznek, elaltatással segítenek rajta s a ki aláveti magát a műtétnek, az néhány hét múlva azt veszi észre, hogy ép kézláb emberré lett.

Gyakori eset az is, hogy a kéz vagy láb összezsugorodott, megmerevedett, nem lehet hajlítani. Ezen a bajon alkalmas gépekkel segítenek, melyek szelíden kezdik mozgatni a megmerevült tagokat. Természetesen hozzáértő orvos írja elő, naponként mennyi ideig kell ezeket a mozgásokat csinálni, míg azután néhány hét múlva a merev és béma testrész magától is mozgatható lesz. Száz és száz ember köszönheti ezeknek a gépeknek visszanyert munkaképességét.

A legtöbb összezsugorodott és megmerevedett testrésznek azonban ez mind nem kell, mert untig elég maga a fürdő. Hiszen Magyarországnak csodálatos gyógyerejű vizei vannak, melyek a bénákat építik szelíden.

Ezek a gyógyítási módok már mind régén ki vannak próbálva, de a békeidőben annyira költségesek voltak, hogy a szegény ember nem juthatott hozzá, nem is hallott róluk, nem is ismeri őket. A ki azonban ebben a háborúban lett bénává, az mindezeket ingyen használhatja s minden költség nélkül visszanyerheti általuk testi épességét és munkaképességét.

Vannak azonban — sajnos — olyanok is, kik valamelyik végtagjukat elvesztették, kezüket vagy lábukat elvitte az ágyúgolyó, vagy le kellett azt vágni. Tud-e segíteni itt is a tudomány, van-e orvosszere ezek számára?

Van.

A megmaradt csonka testrészeiről pontos mértéket vesznek s hozzáálló műlábakat, vagy műkarokat készítenek a réginek pótlására.

Ez is nagy költséggel járt a békeidőben, mert ezeket a művégtagokat nagyon finom anyagból kell készíteni s roppant gondos munkával kell előállítani. Szegény embernek ilyenre nem igen tellett, de most ehhez is ingyen hozzájuthat az, a ki a háborúban lett csonkává.

Ezekben a műlábakon később úgy meg lehet tanulni a járást, hogy alig venni észre az igazi láb hiányát. Még az is, a ki mind két lábát többen elvesztette, egy kis bot segítségével járka a műlábakon.

A műkarral meg éppen csodálatos ügyességre lehet szert tenni. Ezer meg ezer példa van rá, hogy megcsontult emberek műkarral ép olyan jól folytatják mesterségüket, mint azelőtt az ép karral. A műkarhoz ugyanis hozzá illeszt hető mindenféle szerszám: kasza, kapa, gyalu, pöröly, toll, kalapács és pompásan lehet velük dolgozni.

Mikor a béna vagy csonka hőst a tudomány emberei ilyenképen valamennyire helyrehozták, művégtagokkal ellátták, akkor átveszi őket a szeretet s bekerülnek a csonka és béna katonák munkatelepére.

Ott áll tehát a mi emberünk műlábával, melyen már tud egy kicsit járni s műkarjával,

melyet azonban még nem használt e idegenül néz rá: mihez kezdjek én te veled?

Legelső sorban megpróbálják belegyakorolni, hogy a régi mesterségét folytathassa. Főcél mindenkit lehetőleg régi mesterségének folytatására kiképezni. De nemcsak kiképezni, hanem még tökéletesebbé is tenni. Ezekben a munkatelepeken és műhelyekben a legelső tanítómesterek végzik az oktatás munkáját, közöttük többen olyanok, kik magok is rokkantak, vagy művégtaggal dolgoznak. Bizony sok egyszerűbb falusi mesterember került ki ezeknek a keze alól, úgy, hogy a mesterségét jobban érti, mint azelőtt. A ki pedig földművelő volt, azt nemcsak a kaszákapa forgatására gyakorolják be, hanem kiképezik valami olyan gazdasági ágban is, melylyel odahaza nagyobb jövedelemre tehet szert, sőt még a faluja népét is megtarthatja rá; ilyenek például a méhészet, baromfityésztés, kosárfonás, szalma- és vesszőfonás és sok más egyéb.

Vannak azonban olyanok is, a kik rokkantságuk következtében régi mesterségük folytatására nem alkalmasok. Az ilyen ember valaszt magának más mesterséget, a mihez kedve van s a mire alkalmas. Az új mesterségben aztán teljesen kiképezik ezekben a műhelyekben ingyen s míg kitanul, addig eltartásáról is gondoskodnak. Sőt ezen idő alatt családtagjaik is megkapják azt a segítyt, a melyet bevonulásuk óta kaptak. Vannak itt lakatosok, asztalosok, órásook, szabók, cipészek, borbélyok, szíjgyártók, bogárnok, könyvkötők, festők, könyvnyomdászok, bádogosok, gombkötők, fényképészek, egyszóval mindenféle mester, a kik kitanítják az embert a nélkül, hogy valaha inaskodott volna.

A ki pedig irodai munkára, vagy más hivatalbeli életre érez hajlandóságot, azt rendszeren iskolázzák. A polgári iskola I—IV. osztályát nyolc hónap alatt elvégzik s erről rendes bizonyítványt nyernek.

Legutóbbára emlitem, pedig talán legelőbb kellett volna, hogy a ki eddig nem tudott írni-olvasni, azt ezeken a munkatelepeken erre is megtanítják, akármilyen mesterségét tanul is e mellett. A ki pedig tudott írni, de a jobb kezét elvesztette, néhány heti gyakorlat után teljesen beleejön a balkézével való írásba.

Biz' ehhez sok türelem kell, határtalan szeretet azok iránt, kik a háborúban testi épességüket elvesztették, de a szeretet minden akadályt elhárít, minden nehézséget legyőz s végtelen odaadással munkálkodik.

Munkája azonban nem ér véget azzal, hogy dolgozni megtanít, gondoskodik arról is, hogy tudományodnak hasznát vehesd. A kenyérkereső életpályára nemcsak kiképez, hanem munkát is szerez, kenyeret ad mind azok kezébe, kiknek kezéből a háború kiütötte a betevő falatot.

Mikor aztán az a béna hős, ki elment katonának s visszajött koldusnak, mégsem marad koldus, hanem az orvosi utókezelés által újra ép emberré lesz, vagy művégtag segítségével visszanyeri munkaképességét, belegyakorlódik régi, vagy új mesterségébe s végre tisztességes kenyérkeresethez jut ezzel a tudomány és a szeretet munkája be van koronázva.

A pozsonyi rokkantak oktatásáról.

Irta: Sujan P. tanár, főhadnagy.
(Folytatás.)

A tanítás ideje átlag: délelőtt a kezelés befejezésétől déli 12-ig és délután 2 óráig van. Természetes, hogy bizonyos iparágak és tanfolyamok tanulói részére a kezelés már délelőtt 8 illetve 9 órára befejeződik. (Gépezetek, építőipariak, ipari rajzosok.)

A tanítás mikénti lefolyását pedig minden egyes rokkantra nézve külön kiállított ügynevezeti „minősítési lapokon” jegyeztetjük fel az oktatóval, aki a kéthetenként végzett tanulmányt, az ezen idő alatt kifejtett szorgalmat, előmenetelt néhány szóval bejegyzzi. Ezen lapokon fel van tüntetve a tanítás, a beutalás ideje, a tanítás megkezdése és elbocsátás esetén annak oka és ideje (vizsga, felmentés, vagy egyéb ok hiján csupán „elment”).

Ezen lapok az oktatónál maradnak a tanítás befejezéséig, illetve a rokkant eltávozásáig; ezután összegyűjtetnek. Az iskolák sokfélesége, továbbá azon körülmény, hogy a rokkant egyik mesterségből átléphet a másikba is, továbbá az itt ott folyton előforduló kérdézőkdekre a válasz gyors megadhatása, még hogy melyik műhelyben mindennap mennyi tartozniuk lenni, megkivánták egy sorszámmal szerinti (kezelési jegyszámok) kártyarendszer, egy abc névmutató, továbbá a műhelyek szerint csoportosított kártyarendszer felállítását, a melyek nélkül a sokféle kimutatás alig lehetne megcsinálni. Legfontosabb hivatása ezen egész fennebb elmondott adminisztrációnak az: hogy egyetlen tanulni köteles rokkant el ne kerülje az oktatást s hogy ne szenvedjen csorbát a vezetőség azon nehéz feladata, amely őt arra kötelezi, hogy a rokkantot egy év alatt újra a maga emberévé tegye, s gyógykezeléssel együtt legfőkébb 10-12 hónap alatt arra képezze ki, amire a béke sokkal gazdagabb és derűsebb idejének háromszorosa kellett — az egészséges ifjúnál!

Dé helyesen van ez így! A rokkant maga kívánja leginkább a percek gyors repülését. A gyakorlat meg romba döntött sok hibás pedagógiai teóriát, mint a hogy ez a háború minden pusztítása mellett csodaszépségű dolgokat is engedett meglátni, megteremni s megszilárdulni.

A következőkben iskoláink, műhelyeink beiskolázott életét ismertetem részletesen, különösen szem előtt tartva rokkantjaink érdekét, hogy már a tanulás kezdeténél tudhassák, mit fog részükre nyújthatni az illető szakoktatás.

A nem iparosok és iparosok analfabéta tanfolyamán mindennap

A hős katona esküvője.

Ritka és meghatározó ünnepély folyt le a hó 10-én a Révész-utcai utókezelő-intézet ünnepi díszitöltött udvarán. Kristóf András 101. Közös gyalogezredbeli mindkét lábára amputált és tiz ujj nélküli, 25 éves igazi hős rokkant közvitéz tartotta esküvőjét háború előtti szerelme selyem, Szrétykó Katica batonyai 19 éves hajadonnal. A völgyény súlyos megpróbáltatásokon ment keresztül, míg a nagy és ünnepélyes, mindnyájunkra nézve felejthetetlen napot megérte. Még 1914-ben, a nagy kárpáti harcokban fűdőlővést kapott. Négy teljes napig a szabad ég alatt a legborzasztóbb hidegben feküdt, mikorra az első segítséghez jutott. Ezalatt úgy két lábászára, mint mindkét kézen levő ujjai jofagytak. Hála az orvosi tudomány nagy fejlettségének, hősünk művegtagjai segítségével a másfél óráig tartott ünnepségén a maga lábain állott s az anyakönyvet saját kezével írta alá. Utóbbi csak úgy történhetett, hogy dr. Barla Szabó József, kórházunk jeles ezredorvosa, a kézközépsontokból mind a két kézen 3-3 kezujjat készített. Hősünk nagy lelki ereje s az élethez való bizalma is nagy szerepet játszott e gyakori műtételnél és hogy ezáltal egy emberi röncsből ismét mozgó, működésképes emberré vált. Ezen ügynevezett kézközépből készített ujjak már jól mozgathatók, a durvább dolgok megfogásán kívül finomabb mozgásokra is képesek, sőt kisebb tárgyakat (tollat) is kezelnek.

Az esküvőn a kórház igazgatóin kívül az összes orvosok, tiszték, önkéntes és hivatásos apo-

van oktatás és az intézethez újonnan érkezett rokkant azonnal részestül ebben a tanításban.

A tanítás helye: Grössling-utca 14. sz. I em.

A magyar, német, tót anyanyelvűeket Andersch Mariska tanítónő, a román, horvát, rutén és szerb anyanyelvűeket Csáposándor tanító oktatják az írás, olvasás, számolás leggyorsabb elsajátítására. Ez egy rokkant nézve igazán az utolsó alkalom annyit megtanulni, hogy a hozzája irt leveleket saját maga elolvashassa; hogy ha valamit aláíratnak vele, legalább meggyőződjék róla, hogy mit ír alá és a nevét ne csak keresztelkkel örökítse meg a postakönyvben vagy egy veszedelmes váltón. meg hogy az életre legszükségesebb számolást maga is el tudja végezni, ami sok károsodástól mentheti meg.

Az ezen tanfolyamra beutalt iparosok a tanítási órák idejére műhelyeikbe természetesen nem járnak, csak a többi órákban.

Az analfabéták ezen tanfolyamán a kitanulás 3-4 hónapra van tervezve. Ezen a tanfolyamon végzik egyszersmind az oktatók az egykarúak írásra tanításának szép munkáját is. Jelenleg 50 nem iparos és 30 iparos tanulója van ezen tanfolyamnak.

E helyen is méltányosnak tartván dicsérettel adózni szorgalmas rokkantjainknak, felsorolom a szakoktató feljegyzései alapján a következőket, akik előmenetelükben kiváló eredményeket értek el: Horváth János, Radovszky József, Jóni János, Varga János, Kumlovsky Mihály, Rác Kálmán, Kocsis József, Bartakovics Mihály, Gumancsek János, Petrucz Velimir, Albir Miklós, Leszgyán János, Dália Ádám, Aleszucsán László, Krega János, Bozsidi Miklós, Szokol József, Dajka László, Veréb János.

A balkezes félkarúak közül: Argelán Mihály, Pere Péter, Trsztan Mihály.

Ezek dicsérése lelkesítse a többieket is értékes előmenetelre!

(Folytatjuk.)

Rokkantak a történelemben.

Irta: Dr. K. J.
(Befejezés.)

Még sok rokkanttal találkozunk a történelemben. Harci rokkantak voltak Narses az ókorban, továbbá Tamerlan és a híres III. Rikárd, angol király, akinek Shakespeare örökbeesü drámájában állított maradandó emléket.

Nemcsak minden német, de körülbelül minden ember ismeri a híres berlichingeni Götz lovag nevét, aki a bajorok ellen vívott csatákban 23 esztendőskorában Landshut ostrománál elvesztette jobb kezét. Egy lövés ron-

lónok, a kórház székesfővárosi hivatalnokai kara, a kórházi alkalmazottak, ápoltak — a súlyosabb betegek hordágyon elhelyezve — voltak jelen.

Az istenisztelet után Fluck Béla vezérőrnagy a Miltárkommando nevében rövid, de lelkes beszéd kíséretében az ünnepeket mellé tüzte a jó megérdemelt nagy vitézségi érdmet.

Ezt követte az igazgató irodájában megjelent m. kir. anyakönyvvezető előtt a polgári házasságkötés. Tanúk voltak a völgyény részéről: Fluck Béla vezérőrnagy, a menyasszony részéről: Dr. Ambrozovics Dezső. Utána kiment a fiatal pár ismét az udvarra, ahol a lombok alatt felállított sátorban az egyházi szónoklat nagy művésze: Prohászka Ottokár székesfehérvári megyéspüspök az igazi meggyőződéssel hangján tartott beszéd kíséretében egyháziilag is megáldotta a megkötött frigyét. A gyógyintézet legkisebb zugát is betöltő érces hangjával mondta: „Barázdákban folyik a magyar vér, nagy dolog a hazáért meghalni, sokan is halnak még, de a pillanatnyi halálnál még nagyobb dolog, hogy a háború egyik súlyos rokkantja élni mer, családalapításra gondol és boldogságáról gondoskodik. Csakis úgy teheti meg, mert van vallás, társadalom, szeretet, orvosi tudomány és buzgón fáradozó orvos. Vannak még igazi magyar nők, mint az oltár előtt álló menyasszony, akik nem tartoznak a sajnos, előforduló romlott nők kategóriájába, akikből az egyház szolgálja is elfordul. Ezek a céda nők elhagyják urukat, völgyényüket.” A nagyhatású beszéd után boldogságot kívánt a hős völgyény-

colta széjjel. — Természetes, hogy eleinte vigasztalan volt a hős lovag. Aztán azt tette, — amit előtte és utána sok rokkant tett még: Vasakarattal látott újra az élethez, kigondolt magának egy vasból való műkezet, amelyet a lovag tervei szerint egy ügyes puskaműves el is készített. Evvel a vaskézzel még sok harci dicsőséget aratott, az egész világ csodájára.

A harmincéves háború idejébe esik IV. Christian herceg élete, kinek balkeze szintén vasból volt. Természetes kezét a Fleury-nél vívott csatában vesztette el 1622-ben. Egy találatos hollandus paraszt készítette aztán neki egy a berlichingeni Götz-éhez hasonló vaskezet, amelyet a jobb kézzel lehetett mozgatni. A történelem feljegyezte, hogy a vitéz herceg evvel a vaskezzel mindent jól tudott megmarkolni és kormányozni.

Sokkal korábbi időkből, a pün harcok idejéből, tehát Krisztus előtt körülbelül 200 esztendővel van feljegyezve, hogy Marcus Sergius a második pün háborúban egy vaskézzel szintén vitézül és vakmerően harcolt.

A régi történelem és a mai világháború eddigi bő története is mind tanuságot tesz arról, hogy a rokkantak erős akarattal mire képesek. Szükséges még valamit felemlíteni, ami igen fontos és ami biztosan több rokkantunknak okozott már komoly gondot: A rokkantság nem örökölődik. Az orvosok ezt már régen tudják, de szolgáljoh rokkantjainknak is biztosan vigaszt, hogy gyermekeik az apa csönkasága vagy bénasága dacára épek, egészségesek lesznek. Más dolgok örökölhetők, úgy mint bizonyos betegségekre, például gümőkórra vezető általános testi hajlamosság, rossz fogazat, a csontok liányos fejlődése (l. angolkór), gyengeelműség stb, de sérülés folytán keletkezett csönkaságok és bénaságok nem.

Lapunk mult számának vezető helyén olvasható, hogy a rokkantság nem nyűg, hanem dicsőség, ha becsülettel és munkaszeretettel párosul és a hadisérült apa jogos büszkesége minden épkézláb, egészséges, derék gyermekének.

Rokkantak! Vessétek a történelem nagy rokkantjainak történetét jól szívetekbe! Ha gond és kétségek gyötrődnék, ne higgyetek a hideronyomásnak, hanem tekintetek bizalommal azokra a győzelmekre, melyeket bátor rokkantak vívtak ki régebben és vívnak ki a jelen életben nap nap után. Az élet nehéz, saját testeteken kellett tapasztalnotok, hogy mennyire tud sustani. De ép úgy fel is emeli megint azt, aki erre érdemes. A történelem nagy rokkantjai tovább folytatták a harcot, nem csak az élettél való harcot, hanem a hadakozást is. Néktek csak az élettél való küzdelem marad meg. De ez is egész embert kíván. Ne nézzetek hátra-

nek és az igazi magyar nő mintájának, a menyasszonynak.

Majd dr. Verébelyi Tibor utókezelő-intézeti igazgató, főorvos, — aki nemcsak az operáló-kés művészkezü nagymestere, de igazi szónoki tehetséggel megáldott nemeslelkű férfiú — választékos, keresetlen, magas szárnyalású beszédet intézett az utókezelő-intézet intézősége, orvosai, ápolói és ápolójai nevében az ifjú párhoz, szerencsekívánatai kíséretében. Végül intézetünk közszeregetben álló igazgatója: dr. Bókay Árpád megfelelő, kedves szavak kíséretében ányújtotta az Országos Hadigondozó Hivataltól a menyasszony számára küldött 2000 koronás adományt. A kórház ápolójai 360 koronás, hivatásos nének 60 koronás, egyik önkéntes néne 10 koronás adománya és két tisztii parancsnokunk láncá egészítette ki az emléktárgyak sorozatát.

Esküvő után a fiatal pár és rokonsága (12 személy) az utókezelő-intézet ebédlőjében lakomára gyűlt egybe, hol a főváros vendégei voltak.

A házasság és esküvő körül nagy faradsággal Ambrozovics Dezsőnek munkálkodott közre. Mély érzéséről egyébként a fiatal párnak adott ezer koronás adománya is tanuskodik.

A lakoma után a boldog pár Almássy gróf sarkadi uradalmára utazott, hogy a nemeslelkű gróftól nyert örökös otthonban a férj, mint aprómarhafelügyelő, folytassa jövendő, remélhetőleg boldog megbízható munkás életét. H. N.

fele, ne arra, amit elvesztettek, hanem előre, arra, amit el kell érnetek! Tovább kell harcolnotok, most az akarattal és tanulással, később a tudással. Minden kis eredmény magasabbra visz benneteket és minden siker magában fogja hordani győmoicsét. A haza pedig ilyen eredményekért duplán hálás lesz Veletek szemben, mert a Hazának ép úgy szüksége van Rátok, mint azokra, akik nem sebesültek meg, mert gondoltátok meg, hogy Ti Magatok vagytok a Haza, a jövő, boldog Magyarország nagy része.

Egy vak katona megfigyelései.

(Befejező közlés.)

Irtta: Dr. Cs. Gy. ügyvéd, vak főhadnagy.

A fásult közönyből kivetkőzött és életkedvvel figyelő férfi vakon is elleshet sok útbiztosítást az élettől. Ezt vallom magam is eddigi tapasztalásaim alapján és most igyekszem egy kis képet bemutatni, miképen töreksem boldogulni a kenyérkeresetnél, valamint a társas életben.

Hivatásom az ügyes-bajos embereknek való tanácsadás, irányítás a felmerülő vitás kérdésekben, peres és peren kívüli dolgaiknak elintézése, valamint képviselőtük bűnügyekben. E sokoldalú életpálya az élet és az emberi lélek alapos ismeretét, mindenekfelett pedig a kellő alaptanulmányokat követeli meg. Ennek tudatában van minden ügyvéd. Én is kedv és szorgalom mellett nevelődtem fiatalágomban erre a pályára. A háború alatt a viszonyok által kivált sok változást hozott az idő. A harcér és a betegség nem alkalmasak leckeórákra. Miután annyira helyrejöttem, hogy rendszeresen figyelhettem a felolvasásra, nekiláttam az anyagnak és tanultam bizony hónapokig, mielőtt az önálló ügyvitelhez fogtam volna.

Ezek után nyitottam meg újból irodámat a felek számára s hadbavonulásom ideje alatt igazán legméltányosabban működött helyetteseim tevékenysége megszűnt. Hosszú hónapok teltek el ismét, míg az emberek megtudták, hogy itthon vagyok és még több idő kellett, míg belátták, hogy a vak ügyvéd is megfelel a feladatoknak. A munka pontosságát erősen biztosítja — ha szabad megemlítenem öndicséreti szándék nélkül, de az igazságnak megfelelően — az az erős ösztökélés és állandó ható ok, hogy a nem látó igenis tud és akar is dolgozni és felveszi a versenyt a látó társakkal. A munkánk lényegében véve csakis szellemi munka, ennek kifejtésére pedig a tanultság és folytonos tanulás a legjobb fegyver, melyet a higgadt átgondolás, valamint a helyes alkalmazási képesség és találékonyság von be értékes patinával.

Ma már ott tartok, hogy a hivatásom szabta legfőbb kívánalmaknak tényleg meg tudok felelni elvállalt ügyeimben. Természetesen igaz, hogy gondolkozni lehunyt szemmel, de kialakult szempárral is lehet, ám több esetben nem nélkülözhető a látó segítsége, a könyvek, folyóiratok, ügyesemők iratainak felolvasása végett. Rendszeres állandó segédem végzi ezt a feladatot legnagyobb részben. Pontosán, nyugodtan szóról-szóra olvassa el az ügyfél által behozott irásokat, vagy a hatóságoknál fekvő előiratokat, azután felveszem a féllal, és pedig irógépelvél, az ügyre vonatkozó előadását és megbízását, az úgynevezett tényállást, s az ügy elindul rendes menetén.

A bíróság és más hatóságok soha nem gördítettek eddig akadályt hivatásom gyakorlása elé. Nem tapasztaltam, hogy a legkisebb mértékben is lekicsinyelnének világtalanságom miatt, ellenkezőleg netán előforduló formai akadályokat mindenkor elhárítani igyekeznek utamból. Ez is feltűnés nélkül, lekicsébbítés mellőzésével történik, úgy hogy munkaközben rendszeren el is felejttem testi hibámat s a régi tetterős, duzzadó energiájú embernek érzem magamat. Mindössze csak kétszer ért, egy ízben hatósági személy, egy ízben pedig magánfél részéről skorpiócsipés, mely a becézés nélküli, de mégis elvárható humanizmust csapta arcul. No de már ez is elmúlt és remélhetőleg nem is ismétlődik többé.

Tárgyalásokon felek előadását, tanúk vallomását, iratok felolvasását egész figyelemmel hallgatom. Egyszerűbb anyagú perekben feles-

leges a hallottak feljegyzése, bonyolódott esetekben pedig megteszem ezeket is. Van egy kis zsebtáblám, ezt használom a már ismertetett pontírással, miáltal segítség nélkül is előlvásom nyomban, amit a tárgyalás alatt röviden feljegyeztem. Ha nagy anyagú kérdéssel kell foglalkoznom, ennek adatait röviden összefoglalom és ezeket akár előadásom közben is előlvashatom a sorokon futó ujjammal.

Kiemelem, hogy az emlékezőtehetség a folytonos figyelés folytán nagy mértékben javul és fejlődik és ezáltal a szellemi munkát megkönnyíti. Ekként néha önmagamot is meglep az a tény, hogy lényegtelen részletek is felrisszölnek számomra, vagy névszerinti pontossággal előltem, ha szóba kerülnek hosszú hónapok múlva is. A korábbi arc és egyéb külsőségek megismerése helyét így foglálja el a más területről szedett megismerési anyag, mely a kenyérkereső munkában értékes és megbízható támogatásom.

A jég már meg van törve, dolgozom rokkant léteimre is, reményilem, az idő a megkezdett uton viszen majd előre s az erkölcsi és anyagi eredmények növeléséhez, a látó koromban szerzett eredmények megközelítéséhez vagy eléréséhez is vezethet. Megmarad mindenkor vezérigémnek: dolgozni, dolgozni és újból csak dolgozni! A sorstól nem is kérek már egyebet, mint hogy nyujtson elegendő alkalmat, hogy hivatásomat minél számosabb esetben, alaposan, teljes munkagergiával tetlenkedés nélkül folytathassam.

Munka után édes a nyugalom és kíváncsok a szórakozás. A kis család és rokonság körén kívül meghitt barátok társasága, valamint időközönként a zene és más szülő művészetek hallgatása, máskor pedig a korábban ismert szép, szabad természetbe való kirándulás betetőzői azoknak a tényezőknél, amelyek a kibékítő összhangnak a megteremtéséhez szükségesek. Ezekből is van részem és így, ha mindent összefoglalok, elmondhatom, hogy a sors nehéz keze meggyötört ugyan, de idővel szelidebb lett hozzám és most már csak ujjával int: ember, te férfi, járj tovább az éle t útján testileg megfogyatkozva is, embertársaid között küzdve találd meg életcéljaidat és vágyaid megvalósulását.

A nemes emberbarátok fehérvására, a valószínűsághoz híven rokkant bajtársaim okulására írtam meg e sorokat és az lenne értük jutalmam, ha sikerült valamivel is megerősítenem az önbizalmukat vesztettekben, tépelődőkben és az új pályák kezdetén küzdőkben a jövő iránti reményiséget, egyéni és társadalmi hasznosíthatásuknak tudatát.

Kaposvár, 1917. év Pünkösdjén.

Hírek.

Eső után köpönyeg.

Megint egy olyanféle eset, mint az, amit lapunk utolsó számában közöltünk. T. . . J. rokkant huszár, akinek bal felkarja van amputálva, bizony szintén nem akart semmiféle tisztességes kereső-mesterséget megtanulni, pedig folyton azt tanácsolták neki, folyton rábeszéltek az alatt az 5 hónap alatt, amit a pozsonyi intézetben töltött. Hiába, ő csak „állás”-ba akart menni. És pedig lehetőleg régi állásába, hivatalozólag. Ezt aztán hosszas utánjárás után meg is kapta. Persze ott kevés fizetése van és sok a dolga. Sok dolog pedig jó fizetést érdemelné. Ezt ilyen helyeken pedig nem adnak. Több mint egy félesztendőt töltött el az állásában és sehogy sines a helyzettel megelégedve. Ott akarja hagyni az állását és e célból levelet írt nekünk. Közreadjuk a levelet szó szerinti, avval a megjegyzéssel, hogy panaszaival ugyan igaza lehet, de ezt nem tudjuk megállapítani. Valószínűleg kettőn áll a vásár: ha az állás nem megfelelő, ebben nemcsak a munkaadó hivatal, de biztosan az alkalmazott is hibás. Ime a levél:

Alulírott azon alázatos kéressel járulok a m. kir. Rokkantügyi Hivatal parancsnokságához, hogy kegyeskedjék engem értesíteni, hogy állásomat elhagyhatom-e, miután a pozsonyi rokkantügyi intézetből letem a sz. . . i kir. járásbíróshoz helyezve mind rokkant kézbesítői szolgálataira, s minék után már 1916 május hó 9.

napjától a szolgálatomat teljesítem de nem csak mind kézbesítő, hanem egy tíz szobából álló épületnek is a takarítását és tisztántartását is én végzem és azon kívül is a postára járok. Tehát minékután kötelességemet rendszeren végzem és mégis nagyon sokszor meg vagyok bántalmazva (?), mivel hogy én rokkant vagyok, én nem vagyok neki oka, ha én rokkant vagyok is, hiszen a haza védelmében lettem rokkant. Tehát megegyezem kérem a tisztelt rokkantügyi hivatal parancsnokságát, hogy kegyeskedjék engem minél előbb értesíteni, hogy itt hagyhassam ezt a szolgálatot.

Alázatos szolgálja

T. . . . J. . . .

11. huszár egr. bel. rokkant huszár.

Erre a levélre intézetünk munkaközvetítő irodájának vezetője felelt. Megírtuk neki, hogy följebbvalója beleegyezésével otthaghatja ugyan állását, de gondolja meg, hogy a jövőben miből fog megélni és új állásában nem lesznek-e hasonló kisebb kellemetlenségei. Felhívtuk utólag, hogy igyekezzék kötelességének teljesítésével előjáróit megnyerni, hogy állásában megmaradhasson. Ha ez semmiképp sem sikerülne, akkor mindenképp segítségére leszünk egy új állás elnyerése céljából, csak írja meg, hogy milyen vidéken és körülbelül milyen állást óhajt.

Kitüntetések. A pozsonyi intézet rokkantjai közül az ellenség előtt való vitéz magatartásukért az utóbbi időben a következők részesültek legmagasabb kitüntetésben:

F o k i L á s z l ó, m. kir. 6. honv. huszár-ezredbeli közhuszár (vas-éremkereszt)

H o m o l k a F e r e n c, cs. és kir. 101. gyalogezredbeli közlegény (nagy ezüst vitézségi érem.)

P e r i n I v á n, cs. és kir. 61. gyalogezredbeli közlegény (kis ezüst vitézségi érem.)

P i n t é r L a j o s, cs. és kir. 15. tábori tüzerütegbeli tüzer, a vas-éremkereszt tulajdonosa.

Grosselfinger műépítész látogatása a pozsonyi intézetben. A mult hét folyamán látogatta meg az Országos Hadigondozó Hivatal pozsonyi intézetét Grosselfinger Károly műépítész, a Wienben levő egykarúak iskolájának igazgatója, a kinek tollából lapunk előbbi számaiban több értékes, hasznos utasításokat tartalmazó közlemény jelent meg. Természetes, hogy különösen az intézetben levő egykarú rokkantak érdekelték. Ezeknek egy részét látta a műhelyekben, munka közben, a többieket pedig külön mutatták meg neki. Mindenkikhez volt egy pár buzdító, bátorító szava, némelyeknek, mint például a csemestő műhelyben rajzoló rokkantaknak mindjárt egy pár igen hasznos műfogást mutatott meg. Grosselfinger maga is egykarú és pedig barkarú. Érdekes volt az ő ügyes kézfogásait észlelni, amiut például balkezzel kivette a gyufát és egy kézzel meggyújtotta, vagy amint balkezzel rajzolt, miközben ugyanazzal a kézzel húzta a vonalat a ceruzával és rögzítette egyszerűsággal a vonalzóit is. Grosselfinger maga is többféle segédeszközt, úgymint munkapótlékokat gondolt ki és alkalmaz az intézetben tanuló egykarúaknál. Ezért különös érdeklődést keltett benne a pozsonyi intézetnek Bakay tanár által konstruált, békai és mérekezőknél alkalmazott u. n. „markoló-készítők”-e.

Szerkesztői üzenetek.

A szociális missziótársulat központi Névelmi Hivatalának. A hiányzó számokat lapunk mostani számával együtt feladtuk becses címére.

Bihari Józsefnek Olaszlisztk.

Geiger Gyula rokkantnak, Lövő,

Rada Miklós rokkantnak, budapest-dunabálpárti rokkantiskola,

Sántha Tibor munkafelügyelőnek. Nagyiklód: a lapot június 15-től kezdve küldjük.

Sóck Antal szakaszvezetőnek, Dárda: amíg nincs felülvizsgálva, addig nem lehet megvonni a feleségének vagy családjának járó havi hadiségélyt. Ez csak akkor szűnik meg, ha a rokkantsági nyugdíjat kezdik folyósítani. Emellett azonban mint rokkant a nyugdíjon és sebesülési pótdíjon kívül ideiglenes évi segélyt is kaphat. Ezt külön kell kérni. Erre vonatkozólag olvassa el figyelemmel a „Rokkantak Lapja” február 15-iki 4-ik számának 2-ik cikkét, ahol az összes tudnivalók pontosan benn foglaltatnak.

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Gazdasági és munkafelügyelők.

Zsószy György, Ozd (Borsódm.). Főszolgabíró, 1 botos ispán elemi iskolával, lakás-egyezmény szerinti konvenció és készpénz.
Lichtmann Mór, Vas megye (Szabolcsm.). Földbirtokos, 1 béresgazda, szokásos bér mellett.
A Leidenfrosz és Asa lakkbőrgyár, Kispeszt. Felügyelő, lehetőleg gépkezeléshez értő, lakás, 30-60 korona havi fizetés.
Szabolcsi-Polyák Béla, földbirtokos, Vágszabolcs (Trencsénm.). Számtartó, könyvelő, magyar, német, tótny elv tudása, nőtlen, lakást, ellátást és 200 kor. havi fizetést; nős lakás és körülbelül 300 kor. fizetést.
Dukesz és Herczog, Dunaszerdahely, (Pozsonym.). 1 földmives iskolát végzett egyént a tejjgazdasághoz, konvenció fizetés. 2 gazda, konvenció fizetéssel. 1 ispán, ki már gazdaságban volt, konvenció fizetéssel.
Schlesinger Sándor, földbirtokos, Trencsénjánosi: 1 ispán gazda munkások felügyeletére, fizetés megállapodás szerint.
rő Zsigmond, földbirtokos, Zsambok (Pestmegye), 450 holdas birtok önálló vezetésére, évi 2000 korona, lakás, fűtés, lehet konvenció és készpénz, tehéntartás.
Király Gyula, Szeged, földbirtokos, 24 holdas birtok megmunkálása és fentartása, 1200 korona évi fizetés és lakás, fűtés vagy feles gazdálkodás.

Gazdasági cseléd.

Lichtmann Mór, földbirtokos, Vas megye (Szabolcsm.), gazdasági kulcsár, szokásos bér mellett.
Herczog Festetics számtartó hivatala Keszthely (Zalamegye), földbirtokos, 1 tehenész, 1200-1600 korona évi fizetés, lakás, fűtés világítás.
Kincstári birtokkezelőség Maros-somlyos (Hunyadmegye), (Déva), 1 számadó kanász, 182 korona évi és konvenció, 1 tehenész, 182 korona évi fizetés és konvenció, 1 tehenész 160 korona évi fizetés és konvenció.
Kittler Ferenc, földbirtokos, Kérenes (Nyitra megye), béresgazda, lakás és ellátás, vagy konvenció fizetés.
Rakovszky Antal, nagybirtokos, Kocsoc (Trencsénmegye), gazdaságban használható több embert konvenció fizetés.
Appony-Kovarczi Mezőgazdasági és Szeszipari R.-T., Appony (Nyitra megye). Béresgazda, ki a marha-ápoláshoz ért. Fizetés megegyezés szerint.

Raktárnok.

Magy Renault Automobil-képviselő-ség, Budapest. 1 raktárnoki állás, fizetés megállapodás szerint.
Olajipar-társaság, Budapest 2 középiskolát végzett raktárnok, fizetés megegyezés szerint.
Hardmuth L és C., Budapest. 1 raktárnok, heti 40-50 kor. fizetés.

Szász Oszkár, vasárúgyáros, Budapest, 2 raktárkezelő, havi 200-250 korona fizetéssel.
Hubert és Társa r.-t., műszaki kereskedés, Budapest, segédraktárnok 180-240 korona fizetés havonta.
Gőzmalom és Villanytelep r.-t., Csáktornya, (Zalamegye). 1 raktárnok 2400 kor. fizetés.

Irodai alkalmazások.

Magy. Kereskedelmi r.-t., Gyöngyös, (Hevesm.). Irattárosi teendőkre magyar és németül tudó, 4 középiskolát végzett egyént. Havi 120 korona és koszt.
Ifj. Lőrincz József, nagybirtokos, Kisvelence, (Fejérm.). 1 irnok, nős konvenció fizetést, nőtlen teljes ellátást és évi 600 kor.
Pollák Miksa, Budapest, saldakon-tista könyvelő, kezelő, fizetés körülbelül havi 300 korona.

Kertészek.

Lichtmann Mór, földbirtokos, Vas megye (Szabolcsm.), 1 kertész, szokásos bér mellett.
Herczog Lónyai kertészete, Oroszvár (Mosonm.), 1 kertész, ha nőtlen, havi 60 korona, lakás, ellátás. Ha nős, 60 korona havi fizetés, lakás, fűtés, 200 kg. rozs, 100 kg. buza, 100 kg. árpa, 1 hold föld, 4 kg. só.
Rasner Rudolf, föld- és szőlőbirtokos, Domszóló (Hevesm.). 1 konyha-és díszkertész, szőlőhöz is kell értenie. Fizetés megegyezés szerint.
Appony-Kovarczi Mezőgazdasági és Szeszipari R.-T., Appony (Nyitra megye). Konyhakertész. Fizetés megegyezés szerint.
Nagel és Szeszler, Galgóc, 1 gazd. kertész, fizetés megegyezés szerint.
Mautner Henrik, Novák Ps. (Moson megye), dísz- és veteménykertész, fizetés megegyezés szerint.
Gróf Degenfeld Sándor, Erdőszáda (Szatmármegye), 1 kertész, évi 1000 korona, lakás, tűzifa és külön használati kert.

Vincellérek.

Gajári Ödön, Budapest, lapszerkesztő. 1 segéd vincellér, lakás fűtéspénz, és konvenció.
Dr. Mészáros Imre, Abádszalók (Szolnokmegye), vincellér, lakás és konvenció.
Báró Fiáth Tibor, Gindlicsalád (Tolna megye), vincellér, 72 korona fizetés és jó konvenció.

Kocsisok.

Gróf Csáky Géza, földbirtokos, Budatin (Trencsénm.), 1 urasági kocsis, lakás, ellátás, fizetés.
Appony-Kovarczi Mezőgazdasági és Szeszipari R.-T., Appony (Nyitra megye). Uradalmi kocsisgazda, ki ló és gépekhez ért. Fizetés megegyezés szerint.
Kocsis György, csendőrszázados, Brassó. 1 kocsis és 2 lótartással járó kisebb mezőgazdasági mun-

kára Lakás, teljes ellátás. Pénzfizetés megegyezés szerint.
Borosjenői Takarékpénztár r. t., Borosjenő (Aradm.), 1 kocsis, ki a lovakkal való bánásmódban jár-tas, megegyezés szerinti fizetés.
M. kir. állami pósta, Budapest. 20 postakocsist, irni, olvasni tudó, fizetés 68 és 78 kor. telepek szerint; lakás, felső egyenruha, borbély, fehérnemű mosás.
Schlesinger Sándor, földbirtokos, Trencsénjánosi, 1 urasági parádés kocsis, megegyezés szerinti fizetés, lakás és ellátás.
Gábor Antal fatermelő, Ajuácskő (Gömörm.), 15 kocsis, havi 150 korona fizetés

Asztalosok.

Schultheisz és Társa, Budapest. 1 épület asztalos, fizetés darabszám szerint.
Ernst Béla és Társa r.-t., Huszt (Máramarosmegye), keményfabútor-készítésre és más asztalos munkára, darabszám szerint fizetve.

Gépész.

Vakuum és Sulfid Vállalat, Budapest. Gépész, ki villany-, gáz- és benzinmotorkezeléshez ért, heti 60 korona, esetleg megegyezés szerint.
Újvidéki városi jódos gyógyfürdő és ásványvíz r.-t. Újvidék (Bácsm.). Gépész „Rapid“ magasznyomá-sú kazánok kezelése, vízvezeték, gáz-fűtés és villanszerelés 200 kor. havi fizetés, szabad lakás, fűtés, világítás, esetleges remunerationok.
Újvidéki városi jódos gyógyfürdő és ásványvíz r.-t. Újvidék (Bácsm.). 2 fűtő kazánfűtésre, havi fizetés 160 korona.
Ficker Rezső, földbirtokos, Szekesó-alja (Sárosm.) 1 motorkezelő 40 Hp. nyersolajmotorhoz, havi fizetés 175 kor., lakás, élelmezés háború végéig; ha nős konvenciót, béke-időre más fizetési módzatok állapítatunk meg.
Ficker Rezső, földbirtokos, Szekesó-alja (Sárosm.). Gazdasági kovács, fűtő (gőzgéphez), havi fizetés 150 korona, ellátás, élelmezés háború végéig; ha családós konvenció.
Vágvölgyi vasipar r.-t., Nagybecse (Trencsénm.). Gépész szivógáz-motorhoz, 60-120 fillér órabér, úgy, hogy 8-10 órai munka után 6-12 koronát kereshet.
Első vasvári hengermalom, Vasvár, gépész Diesel-motorhoz, 1 szoba, konyha, kamra, havi 100 korona, családja részére kenyér és tiszta liszt.

Műszerészek.

Koestlin L. és Társai, cakes- és bisquitgyár, Győr, 2 lakatos, alsó-fokú ipariskola, napi 6-8 korona fizetés.
Vágvölgyi vasipar r.-t., Nagybecse (Trencsénm.). Szerszámlakatos, vasbútorlakatosok 60-120 fillér óra-bér, úgy hogy 10 órai munkaidő után 6-12 koronát kereshet.

Házi, bolti, irodaszolgái helyek.

Kolozsvár. M. kir. Gazdasági Akadémia. 1 hivataloszolga, lakás, fűtés, újévi segély egyéni működés után, 100 ruhailletmény, havi 50 korona, családós lehet, egy év után pótlékra számíthat.
M. kir. földművelésügyi miniszterium segédhivatali főigazgatója, 5-6 hivataloszolga 2-50 korona napidíj, 26-60 korona havi háborús segély.
Goldberger J. H., Budapest, nagykereskedő. 2 háziszolga, kezdő heti bér 30-36 korona.
Denes György, magánzó, Budapest. Egy jární nehezen tudó fiatal ember mellé ápoló gondozó egyént, lakás ellátás és megállapodás szerinti fizetés
Vecsey Jenő, okl. gépészmérnök, Budapest. 2 hivataloszolga 120-160 korona fizetés havonta.
Orsz. munkásbetegsegélyző- és bal-estetbiztosító-pénztár, Budapest 2 hivataloszolga, napi K 2.50, havi 10 korona háborús segély, délután 4-7-ig 1 kor., vasárnap és ünne-pnap külön 25-45 fillér órabér.
Felsőbácskai Egyes. Gőzmalom r.-t., Szabadka, 1 irodaszolga, 5 korona napidíj. 1 kapus 5 korona napidíj.

Rendőr, éjjeli őr, erdőőr.

Rendőrkapitányság, Rimaszombat. 3 rendőri állás, javadalmazás évi 700 korona, lakbér 250 korona, háborús segély évi 300 korona, téli és nyári ruházat, 40 korona csizmapénz s a rendkívüli szolgál-atok után járó felügyeleti díjak.
Ehrenheim Schujtra Ferdinánd, Tar-na (Ungm.). Egy éjjeli őr, a faluban fogoly munkások fel-ügyelete, tót vagy ruthén nyelv tudása kívánatos, havi 30 korona lakás és ellátás, fűtés.
Községi előljáróság, Szomolnok (Sze-pesm.). erdőbirtokos, 1 erdőőr, havi 120 korona, háború tartamára 35% háborús segély, 24 méter tűzifa, újévi tiszteletdíj, minden levágott fa után 2 fillér.
Báró Berg Miksa, nagybirtokos, Rőj-tök (Sopronm.), erdőőr, komenció, lakás, lódíj stb.

Különfélék.

Koestlin L. és Társai cakes- és bis-quitgyár, Győr, 1 cartonage mes-ter, fizetés megegyezés szerint; 1 bádogos, alsófokú ipariskola, napi 6-8 korona, 1 szíjgyártó, fizetés egyezmény szerint.
Spitz Simon, csillagkészítő, Buda-pest, 1 bádogossegéd, fizetés ér-dem szerint.
Berger Sándor, bádogos és szerelő, Ungvár (Ungm.), 1 bádogos, fize-tés érdem szerint, szakavatott em-bernek 8-12 korona.
Mayer János, órás, ékszerész, Érsek-ujvár (Nyitra m.), órásság, teljes ellátás, fizetés megegyezés szerint.

A fent hirtetett munkaközvetítésekre vonatkozó ügyekben felvilágosítással szolgál Nagy Jenő Károly hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10-6 ig.